

نقش فناوری اطلاعات در کنترل و کاهش تخلفات شهرسازی در شهر تهران

عباس جهان تاب^{1*}

1

- کارشناس ارشد مهندسی نقشه برداری ژئودزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

چکیده

فناوری اطلاعات و ارتباطات با ورود به حوزه مدیریت شهری تغییرات و تحولات شگرفی به همراه آورده است. کاهش هزینه‌ها، تسریع در انجام امور، افزایش سطح دقت و بهبود فرایندهای نظارت و کنترل، بخش‌هایی از تاثیر فناوری بر حوزه‌های مدیریت شهری است. یکی از دغدغه‌های مدیریت شهری در حوزه شهرسازی، کنترل تخلفات ساخت سازه‌ها است. شهرداری تهران بعنوان کلانشهر نخست ایران و الگوی شهرسازی و شهرنشینی کشور، از فقدان نظارت و کنترل صحیح بر تخلفات ساخت و سازه‌ها آسیب‌های بسیاری را متحمل گشته است. سامانه ناحیه محوری به عنوان جدیدترین نمونه فناوری اطلاعات برای بهبود فرایندهای نظارت و کنترل تخلفات ساخت و سازه‌ها در شهرداری تهران مطرح است. اما پرسش این پژوهش آن است که استفاده از این سامانه چه تاثیری در نظارت و کنترل تخلفات ساخت و سازه‌ها داشته است؟ در این پژوهش، شهرداری تهران به عنوان نمونه آماری انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. پژوهش به روش توصیفی تحلیلی و با استفاده از داده‌های اسنادی و میدانی (پرسشنامه محور) انجام شد و از مبنای نظری فناوری اطلاعات و ارتباطات در شهر (شهر الکترونیک و شهر هوشمند) و کنترل و نظارت بهره‌گیری شد. نتایج حاکی از افزایش سرعت عمل، افزایش سرعت آشکارسازی دقت در نظارت و کنترل ساخت و سازه‌های شهرداری تهران و کاهش نسبی تخلفات می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تخلفات ساخت و ساز، مدیریت شهری، فناوری اطلاعات، نظارت و کنترل

1-مقدمه

تخلف ساختمانی در نظام‌های شهری مختلف می‌تواند تعاریف مختلف و سطوح متفاوتی را در بر بگیرد. با این حال، در مجموع، تخلف ساختمانی را می‌توان عدم رعایت ضوابط و مقررات ساخت و ساز شهری تعریف نمود که برای تضمین کیفیت زندگی در شهر و ساختمان‌های شهری و رعایت عدالت و منافع عمومی تدوین شده‌اند. بسته به نوع ضوابط ساختمانی مصوب و مورد اجرا در یک شهر، تخلفات ساختمانی مختلفی می‌تواند در آن شهر وجود داشته باشد (سرخیل، 1389). بهشتی (1372) بی‌اعتنایی به قانونمندی‌های موجود در عرصه ساخت و سازهای شهری، قانون شکنی در ساختمان سازی و سرپیچی از مقررات ساختمان سازی را تخلف ساختمانی تعریف کرده است. تخلفات ساختمانی یکی از ناهنجاری‌ها یا مسائل موجود در شهرها و خصوصاً کلانشهرهای در حال توسعه است که برخورد و حل آن در سیستم مدیریتی ناکارآمد به آسانی امکان پذیر نیست. افزایش چشمگیر ساخت و ساز در دهه‌های اخیر باعث افزایش تعداد تخلفات ساختمانی و ساخت و سازهای غیرقانونی در محدوده شهری شده است. روش کنونی کنترل تخلفات ساختمانی شامل بازرسی‌های میدانی پلیس ساختمان می‌باشد که بر مبنای دانش انسانی در محدوده شهر جست‌وجو می‌نمایند. این روش، علاوه بر اینکه نیاز به صرف هزینه‌های گزاف مالی، زمانی و انسانی دارد، ممکن است به تبانی بین سازندگان و بازرسان شهرداری و یا حتی عدم شناسایی به موقع تخلفات ساختمانی منجر گردد. لذا ارائه یک فرایند کنترل مبتنی بر فناوری، روشی نیمه خودکار یا حتی خودکار و دقیق برای شناسایی تخلفات ساختمانی و هدفمند کردن جست‌وجوی پلیس ساختمان بیش از پیش مورد نیاز است.